

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **S. R.**

oskarżonego z art. 216 § 1 k.k. w zb. z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 czerwca 2010 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego S. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 17 czerwca 2009 r., sygn. akt VI Ka [...]

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 29 sierpnia 2008 r., sygn. akt IV K [...],

- 1. uchyła zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. w zw. z art. 102 k.k. i art. 101 § 2 k.k. postępowanie karne wobec S. R. umarza,**
- 2. zarządza zwrot oskarżycielowi prywatnemu S. G. opłaty od kasacji,**
- 3. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2008 r., sygn. akt IV K [...], Sąd Rejonowy w W. skazał S. R. za to, że w dniu 8 marca 2004 r. w W. w piśmie skierowanym do Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym użył wobec S. G. sformułowań uznawanych powszechnie za obraźliwe pomawiając w/w pokrzywdzonego o popełnienie przestępstwa, tj. o takie postępowanie i właściwości, które mogą go narazić na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu prawnika oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, tj. za przestępstwo z art.216 § 1 k.k. w zb. z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda. Na mocy art. 212 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego nawiązkę w kwocie 500 zł na rzecz [...] Hospicjum dla dzieci.

Po rozpoznaniu apelacji oskarżonego Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 17 czerwca 2009 r. (VI Ka [...]), uchylił zaskarżone orzeczenie sądu pierwszej instancji i na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. postępowanie wobec oskarżonego umorzył.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego S. G.. Zarzucił wyrokowi, mające wpływ na treść orzeczenia, rażące naruszenie przepisów:

- 1) prawa materialnego, a to art. 1 § 2 k.k. w zw. z art.115 § 2 k.k. poprzez uwzględnienie w ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu zarzucanego oskarżonemu jedynie motywacji oskarżonego a pominięcie innych okoliczności wymienionych w art. 115 § 2 k.k.,
- 2) prawa procesowego, a to art. 424 § 1 i 2 k.p.k. i art. 457 § 2 k.p.k. poprzez brak wskazania i oceny w treści uzasadnienia wyroku wszystkich okoliczności czynu zarzucanego oskarżonemu, które zgodnie z art. 115 § 2 k.k. winny decydować o społecznej szkodliwości jego czynu.

Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna, albowiem trafny jest podniesiony w niej zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego.

Rację ma skarżący, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone niezgodnie z wymaganiami wynikającymi z treści art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. Wprawdzie z art. 457 § 3 k.p.k. wynika, że w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego należy podać jedynie, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne lub niezasadne, jednak w przypadku wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym aktualizuje się obowiązek sporządzenia uzasadnienia w sposób określony w art. 424 § 1 k.p.k., a więc ze wskazaniem, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Zatem w sytuacji, gdy sąd *ad quem* dokona zmiany zaskarżonego orzeczenia co do istoty sprawy, to jego obowiązkiem jest nie tylko wykazanie w uzasadnieniu wyroku realizacji nakazu wynikającego z treści art. 457 § 3 k.p.k., ale także spełnienia obowiązku wynikającego z treści art. 424 § 1 i 2 k.p.k. (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1997 r., V KKN 25/97, OSNKW 1998, z. 3-4, poz. 15). Warto w tym miejscu zacytować stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu tego orzeczenia, albowiem w sposób syntetyczny ujmuje ono istotę takiego zagadnienia: "wyrok, w zmienionym zakresie, jest rozstrzygnięciem nowym, wymagającym uzasadnienia tak kompletnego, jak pierwszy zapadły wyrok, a więc przedstawiającego i wyjaśniającego sposób rozumowania sądu oraz faktyczne i prawne podstawy rozstrzygnięcia. Dotyczy to - tym bardziej - wyroku, który w żadnej części nie aprobuje zaskarżonego rozstrzygnięcia i, co więcej, nie ma charakteru kasacyjnego, lecz wyrok ten w całości zmienia".

Tymczasem w sprawie niniejszej sąd odwoławczy ogólnikowo stwierdził, że okoliczności rzutujące na stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, przedstawione przez Sąd pierwszej instancji, należy ocenić odmiennie. Przyjmując, że stopień społecznej szkodliwości tego czynu jest znikomy, ograniczył się do zanegowania odmiennego stanowiska sądu *a quo*, nie wskazując w istocie powodów, dla których uznał wnioski wyprowadzone przez ten sąd z oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego za wadliwe. Nie ulega wątpliwości, że Sąd Okręgowy powinien w takiej sytuacji te wszystkie dowody na nowo przeanalizować i ocenić, przedstawiając w uzasadnieniu argumenty za tym przemawiające oraz podważające stanowisko zaprezentowane w zaskarżonym wyroku.

Trafnie przy tym podniósł skarżący, że Sąd ten oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu powinien wziąć pod uwagę nie tylko motywację oskarżonego, ale też – zgodnie z art. 115 § 2 k.k. – rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez oskarżonego obowiązków, jak również postać zamiaru sprawcy. Bez przeprowadzenia analizy zebranych w sprawie dowodów w aspekcie wszystkich okoliczności wymienionych w tym przepisie, nie można w sposób prawidłowy ocenić stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu. Podkreślić przy tym trzeba, że katalog okoliczności wymienionych w art. 115 § 2 k.k. jest zamknięty, i to które z nich w istotny sposób wpływają na ocenę stopnia społecznej szkodliwości konkretnego zachowania zależy od typu czynu zabronionego.

W konsekwencji, zaskarżone kasacją orzeczenie zapadło z naruszeniem wymagań wynikających z treści art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., gdyż sąd odwoławczy orzekając odmiennie co do istoty sprawy w ogóle nie odniósł się w uzasadnieniu wyroku do faktów i dowodów zgromadzonych w sprawie,

mających istotne znaczenie w zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu.

Stwierdzone uchybienia przekonują, że w postępowaniu odwoławczym w tej sprawie doszło do rażącego naruszenia wskazanych w kasacji przepisów prawa procesowego, co miało istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia.

Kierując się powyższym należało uchylić zaskarżony wyrok. Uwzględnienie wniosku skarżącego o przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania stało się jednak bezprzedmiotowe, gdyż postępowanie karne wobec oskarżonego podlegało umorzeniu z powodu przedawnienia karalności zarzucanego mu czynu.

Stosownie do treści przepisu art. 101 § 2 k.k., karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Jeżeli w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko oskarżonemu, to – zgodnie z art. 102 k.k. – okres przedawnienia karalności ulega wydłużeniu o 5 lat, liczony od zakończenia okresu, o którym mowa w art. 101 § 2 k.k. Wszczęcie postępowania *in personam* odnośnie do przestępstw prywatnie skargowych następuje z reguły poprzez wniesienie prywatnego aktu oskarżenia. Zatem, skoro pokrzywdzony prywatny akt oskarżenia – o przestępstwo popełnione na jego szkodę w dniu 8 marca 2004 r. – wniósł w dniu 29 marca 2004 r., to okres roku, ujęty w art. 101 § 2 k.k., zakończył się w dniu 29 marca 2005 r., zaś przedawnienie karalności nastąpiło 5 lat później, a więc w dniu 29 marca 2010 r.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 102 k.k. i art. 101 § 2 k.k. postępowanie karne wobec S. R. umorzył.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 632 a k.p.k., zaś o zwrocie opłaty od kasacji na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.